

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних відносин

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

«КОМУНІКАТИВНИЙ ВИМІР ПОПУЛІЗМУ»

підготовки

магістра

Луцьк – 2025

Силабус вибіркового освітнього компонента «Комунікативний вимір популізму»
підготовки магістра.

Розробник: д. політ. н., професор, професор кафедри міжнародних відносин Карпчук
Наталія Петрівна

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Проф. Карпчук Н.П.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин,
протокол № 1 від 1 вересня 2025 р.

Завідувач кафедри:

доц.. Вознюк Є. В.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна очна форма навчання	С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини, С3 Міжнародні відносини, Міжнародні стратегічні комунікації, магістр	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання: 1
		Семестр: 1-ий
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції: 10 год.
		Семінарські: 14 год.
		Самостійна робота: 88 год.
Мова навчання	українська	Консультації: 8 год.
		Форма контролю: залік

II. Інформація про викладача

ППП **Карпчук Наталія Петрівна**

Науковий ступінь: доктор політичних наук

Вчене звання: професор

Посада: професор кафедри міжнародних відносин

Контактна інформація Natalia.Karpchuk@vnu.edu.ua, 097 494 3183

Дні занять: заняття проводяться у відповідності до розкладу занять, який розміщений на сайті <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Програма вибіркового освітнього компонента «Комунікативний вимір популізму» складена з урахуванням можливості формувати індивідуальну освітню траєкторію студентів магістерського рівня.

Огляд основних теоретичних підходів до популізму як феномену політичної комунікації. Аналіз дискурсивної природи популізму, його риторичних прийомів та ролі медіа у формуванні популістських нарративів. Дихотомія «народ» проти «еліти» як ключовий елемент популістської комунікації. Аналіз лінгвістичних засобів, що використовуються для створення образу «справжнього народу» та «корумпованої еліти». Емоції в популістському дискурсі: страх, гнів, надія. Трансформація популістської комунікації в контексті діджиталізації. Роль алгоритмів, мемів, вірусного контенту та персоналізованих повідомлень у поширенні популістських ідей. Візуальні аспекти популістської комунікації: використання символіки, жестів, сценічної майстерності та медіаобразів для створення емоційного зв'язку з аудиторією. Приклади з політичної реклами, мітингів, відеозвернень.

2. Мета і завдання освітнього компонента

Мета ВОК – надати знання про специфіку комунікативної взаємодії між популізмом та громадськістю.

Основними завданнями курсу є вивчення основних категорій популізму, розвиток та вдосконалення навичок аналізу популістів та їхніх меседжів, включаючи міжнародне середовище.

3. М'які навички

здатність аналізувати джерела інформації, виявляти маніпуляції та пропаганду; оцінка достовірності та упередженості контенту; здатність систематично аналізувати інформаційні кампанії та комунікаційні техніки, наративи та стратегії впливу; робота з кейсами; здатність аргументовано висловлювати думки, вести дискусії на делікатні теми; ефективна презентація результатів досліджень; усвідомлення культурних особливостей сприйняття інформації; здатність розпізнавати емоційний вплив інформації на аудиторію; усвідомлення меж допустимого в інформаційній війні; розуміння впливу маніпуляцій на демократичні процеси; здатність слухати та враховувати різні точки зору.

3. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Сем.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти популізму						
Тема 1. Популізм як комунікативна стратегія: теоретичні основи	15	2	2	10	1	ДС, П, 12 балів
Тема 2. Мова «люди» проти «еліти»: риторичний поділ	23	2	2	18	1	ДС, П, 12
Тема 3. Емоції в популістичному дискурсі: страх, злість, надія	15	2	2	10	1	ДС, П, 12 балів
Разом за модулем 1	53	6	6	38	3	36 балів
Змістовий модуль 2. Популізм і нові технології						
Тема 3. Риторика популізму	36	4	6	24	2	П, ДС, РЗ/К, ІРС, 10 +20+20
Тема 4. Європейський популізм	32	2	4	24	2	П, ДС, РЗ/К, ІРС 10+20
Разом за модулем 2	68	6	10	48	4	80 балів поточне оцінювання
Всього годин:	120	10	14	88	8	100

Методи контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо. П - презентація.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти

Відвідування лекцій – індивідуальне рішення магістра. Але відсутність на семінарських заняттях повинна бути обґрунтована об'єктивними причинами (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в наукових заходах, працевлаштування тощо). У такому разі навчання може відбуватись в цей період в онлайн формі (якщо така форма допускається у ВНУ) або за індивідуальним планом за погодженням із викладачем.

В умовах дії воєнного стану або карантинних обмежень освітній процес в університеті може здійснюється за змішаною формою навчання, а саме: очно в аудиторії або дистанційно в Microsoft Teams.

Політика щодо академічної доброчесності.

Нульова терпимість до списування. Плагіат та списування під час виконання письмових завдань та екзаменів (зокрема, із використанням мобільних девайсів) є грубим порушенням принципу академічної доброчесності і є неприпустимими в процесі вивчення курсу.

Якщо для підготовки аналітичних завдань використовувався штучний інтелект, студент визнає та заявляє про це і несе повну відповідальність за достовірність результатів.

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Усі теоретичні завдання здаються у день проведення семінару. Здобувачі освіти (ЗО), які працюють, узгоджують графік здачі завдань з викладачем. Пропущені заняття здаються лише за наявності підтвердження вагомої причини відсутності (довідка про відсутність через хворобу чи заява про потребу пропустити заняття).

Якщо ЗО пройшов тренінг і отримав відповідний Сертифікат, то тема/теми освітнього компоненту можуть бути зараховані (залежить від тематики тренінгу й вирішується окремо в кожному індивідуальному випадку).

Можливість отримання додаткових (бонусних) балів

На факультеті міжнародних відносин діє відповідна система бонусів, і студентам може бути додано не більше 15 балів до поточного контролю.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль у формі заліку регулюються Положенням про організацію освітнього процесу на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (https://hell.your-objectstorage.com/vnustorage/s3fs-public/inline-files/-2025-olozhennya_pro_org_anizatsiyu_navch-pr_otsesu_u_vnu_red_0.pdf).

Залік виставляється за результатами поточної роботи за умови, що ЗО виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом. Якщо ЗО не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які ЗО набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

Якщо ЗО протягом поточної роботи набрав менше 60 балів, складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості – 100.

Контрольні питання для заліку

1. Поняття «популізм»
2. З історії популізму
3. Причини популізму
4. Правий популізм
5. Лівий популізм
6. Характерні риси популіста
7. Риторика популізму
8. Емоції в популістичній риторичі
9. Європейський популізм до 2022 р.
10. Вплив війни РФ проти України на європейський популізм
11. Популізм як загроза демократії
12. Кейси популізму у державах Європи (Угорщина, Італія, Польща тощо).

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	не зараховано (необхідне перекладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Навчально-методичні видання

1. Карпчук Н. Національна ментальність як виклик європейським цінностям. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*, 2023, № 3 (17), с. 216 - 228. <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2023-03-216-228>
<https://relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/article/view/345>
2. Карпчук Н. Євроскептицизм – виклик ролі ЄС як глобального безпекового актора. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*, 2023, № 2 (16). С. 20-32. DOI 10.29038/2524-2679-2023-02-20-32
<https://relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/article/view/315/288>
<https://relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/article/view/315/288>
3. Карпчук Н., Юськів Б. Лінгвістичний ландшафт держав-членів ЄС як ознака монолітного неконфліктного суспільства. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*, № 3 (11), 2021, с.78-92.
4. Юськів Б., Карпчук Н. Чинники мультилінгвізму держав-членів Європейського Союзу. *Історико-політичні проблеми сучасного світу*. Чернівці, 2021, Т. 43, с. 136-145. DOI: 10.31861/mhpi2021.43.136-145
5. Yuskiv B., Karpchuk N. Linguistic Landscape and the Monolithic Nature of the EU. *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi – Ankara Review of European Studies (WoS)*, 2020, Vol. 19, # 2, pp. 641-676. <http://aacd.ankara.edu.tr/wp-content/uploads/sites/462/2021/02/C19S2YuskivVeKarpchuk.pdf>
<https://doi.org/10.32450/aacd.887200> <https://dergipark.org.tr/tr/pub/aacd/issue/60300/887200>
6. Проценко В. Антологія популізму: дійсна причина народної любові та ефективна зброя проти українських популістів, *Vox Ukraine*, 2024, <https://voxukraine.org/longreads/populism/index.html>

Основна література

1. Ádám, Zoltán. (2023). "Politicizing war: Viktor Orbán's right-wing authoritarian populist regime and the Russian invasion of Ukraine." In: *The Impacts of the Russian Invasion of Ukraine on Right-wing Populism in Europe*. (eds). Gilles Ivaldi and Emilia Zankina. European Center for Populism Studies (ECPS). March 8, 2023. Brussels. <https://doi.org/10.55271/rp0021>
2. Albin Sybera. Slovak presidential campaign showed how populists can dominate the narrative to mobilise support. *bne Intellinews*, April 17, 2024, <https://www.intellinews.com/slovak-presidential-campaign-showed-how-populists-can-dominate-the-narrative-to-mobilise-support-321570/>
3. Chiara Swaton, Oliver Noyan. The Brief — The rise of left-wing populism in Austria. EURACTIVE, June 6, 2023, <https://www.euractiv.com/section/politics/opinion/the-brief-the-rise-of-left-wing-populism-in-austria/>
4. Flavio Chiapponi. THE MAIN ROOTS OF ITALIAN POPULISM. 2023, <http://trulies-europe.de/?p=611>
5. Gijs Schumacher, Matthijs Rooduijn, Bert N. Bakker. Hot Populism? Affective Responses to Antiestablishment Rhetoric. *Political Psychology*, Vol. 43, No. 5, 2022, doi: 10.1111/pops.12832
6. Joshua Kroeker. The growing dangers of European radical populism for Europe and Ukraine. *New Eastern Europe*, April 2, 2024, <https://neweasterneurope.eu/2024/04/02/the-growing-dangers-of-european-radical-populism-for-europe-and-ukraine/>
7. Marc Lazar. European Populism, From Left to Right. *Expressions by Montaigne*, 2024, <https://www.institutmontaigne.org/en/expressions/european-populism-left-right>
8. Morisi, D., & Wagner, M. (2021). Bringing people closer to the elites: The effect of information on populist attitudes. *International Journal of Public Opinion Research*, 33(3), 664–677
9. Nai, A. (2021). Fear and loathing in populist campaigns? Comparing the communication style of populists and non-populists in elections worldwide. *Journal of Political Marketing*, 20(2), 219–250.
10. Simon P. Watmough. Eight Years of Populist Rule in Poland Comes to an End. *European Centre for Populism Studies*, December 14, 2023, <https://www.populismstudies.org/eight-years-of-populist-rule-in-poland-comes-to-an-end/>
11. Widmann, T. (2021). How emotional are populists really? Factors explaining emotional appeals in the communication of political parties. *Political Psychology*, 42(1), 163–181
12. Yasmeen Serhan. Populism Is Morphing in Insidious Ways. *The Atlantic*, January 6, 2020, <https://www.theatlantic.com/international/archive/2020/01/future-populism-2020s/604393/>